

Entrevista amb l'escriptor nord-americà Norman Mailer

"Amèrica, de cap al feixisme"

Amb la seva mala bava habitual, Norman Mailer fa en aquesta entrevista el retrat d'uns Estats Units no massa idíllics.

Senyor Mailer, *més que mai de la decadència social i cultural d'Amèrica. ¿Aquesta evolució us ha tornat pessimista?*

—Si hem de suportar una depressió greu, no sé pas què mantindrà el país lligat. Ho veig molt negre: la pugna entre negres i blancs s'exacerba. Probablement hi hauria avalots als guetos. No em costa gens de preveure una situació amb camps de confinament i amb restricció de llibertats civils.

—*Creieu de debò que Amèrica s'en-camina, com predèieu no fa pas gaire, "vers un autèntic primer estadi del feixisme"?*

—No tindria res d'estrany, que no vol dir que, en el nostre cas, el feixisme hagués de presentar-se amb uniformes marrons. Molt abans de ser un país feixista ja ens trobarem en una situació totalitària. Però ja podria anar-se desenvolupant una mentalitat feixista. De totes formes, encara no hi hem arribat. Si ens apanyéssim econòmicament durant aquests anys vinents, potser ens el podríem estalviar, aquest drama. Però la depressió em fa por perquè darrere seu s'amaguen unes forces perverses.

—*En el vostre llibre The Armies of the Night, dèieu, en 1968: "Amèrica tenia, temps era temps, una bellesa d'una màgia incomparable i el que ara té és la bellesa de la lepra". ¿Encara l'ha desfigurada més, Amèrica, aquesta lepra?*

—Oi tant que sí, la malaltia s'ha estès molt més. De totes maneres, no ho sé; si tornés a escriure aquest llibre potser ja no la faria servir, la paraula "lepra". Té unes connotacions tan fortes per a la gent que el que fa és que evitin de reflexionar en el problema de veritat. Fet i fet, potser no, que no la faria servir, aquesta paraula avui. Hi havia una lepra espiritual dins aquella guerra del Vietnam; i és que vam passar de ser una nació fonamentalment bona i atractiva

—fent els ulls grossos a totes les misèries, és clar— a ser un país espiritualment lleig. Una vegada vaig escriure, parlant del Vietnam, que "la guerra faria sortir tots els horrors de les clavegueres", que és exactament el que va passar. Abans de la guerra, per exemple, no teníem cap problema de droga que s'assemblés, ni de bon tros, al que hem tingut després. Però el Vietnam és una part del dolor que Amèrica s'ha infligit a si mateixa.

—*Si la situació té una dimensió tan dramàtica com assegureu, encara costa més d'entendre per què els intel·lectuals d'Amèrica no s'han afanyat cap a les barricades...*

—Jo diria que tothom s'ha tornat massa apàtic. Vivim uns moments terriblement confusos. Ningú ja no sap qui és l'enemic, ni on para, ni si en tenim cap tampoc. Ben mirat, ¿és que de debò ens hi identifiquem, amb aquesta societat?

—*Aquesta bé hauria de ser, tanmateix, una raó de més perquè els escriptors abordessin els problemes d'actualitat roent...*

—Els nostres intel·lectuals estan cremats. El foc s'ha apagat. Heus ací és una de les raons que em fan pensar que ens n'anem de dret cap al feixisme. ¿Qui li barrarà el camí? Deixeu estar els escriptors: els novel·listes, en el fons, no són pas intel·lectuals, i els que ho són s'han cremat en lluites sanguinàries sobre el comunisme i l'anticomunisme. ¿Què se n'ha fet, de l'esquerra americana, que és, al capdavant, la consciència crítica de l'establishment americà?

—*¿Qui, doncs, si no els intel·lectuals, els escriptors, els periodistes i els directors de Hollywood pot prendre acta de les injustícies de la societat, donar-ne fe i combatre-les?*

—Els nostres problemes són de tal abast que menen, finalment, a l'apatia. Ningú no en sap ja la solució. La confusió dels intel·lectuals és evident. ¿Què

podem fer? Com a nació, sempre hem patit de fer la nyeu-nyeu, d'autocompa-dir-nos i d'una hipocresia immensa, i jo diria que aquesta tendència s'ha anat empitjorant de dia en dia. Això sí, tenim bons escriptors que es passen el dia rondinant...

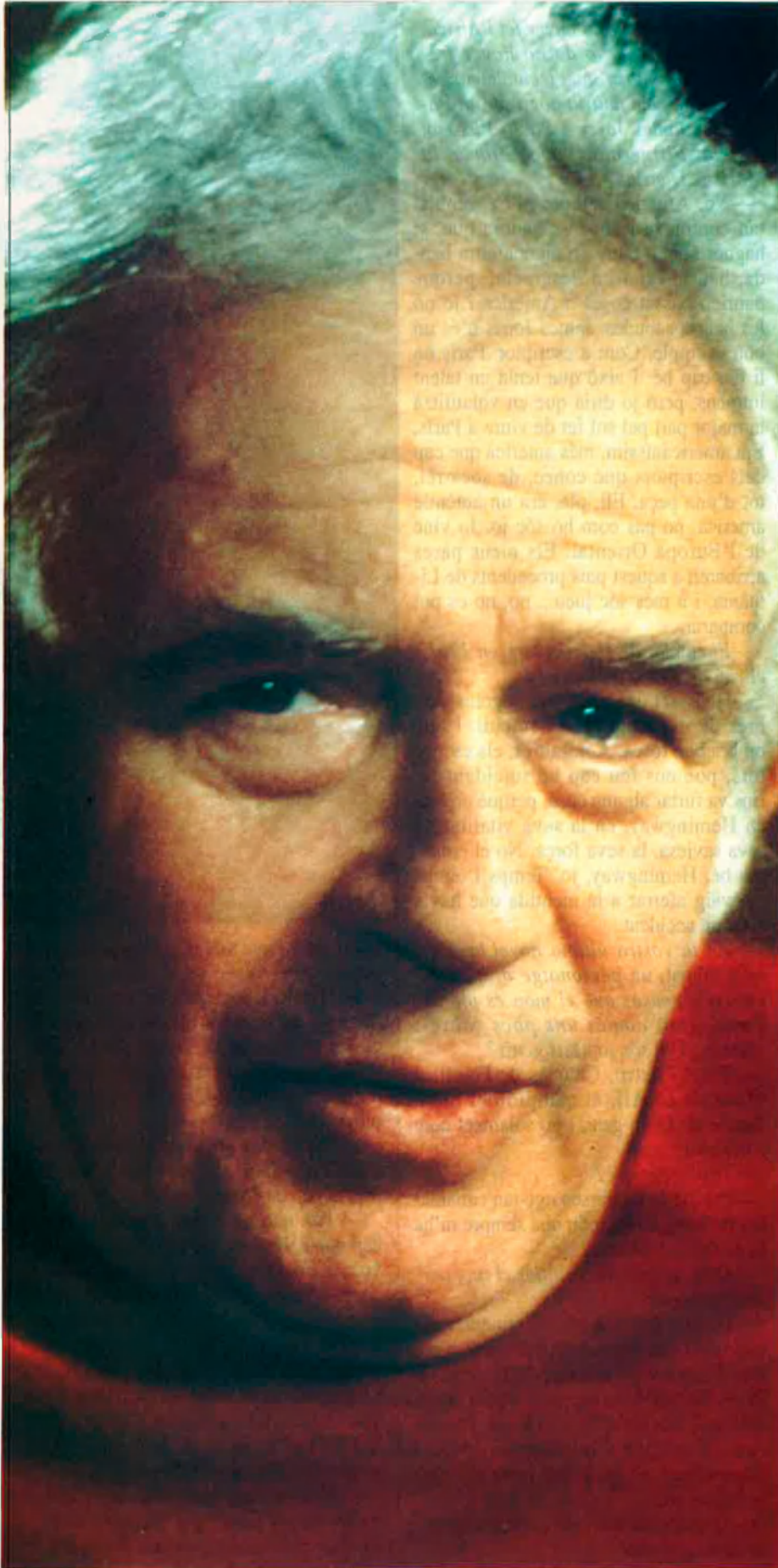
—... *però ningú no els fa cap cas, ¿veritat?*

—Veureu, els escriptors políticament compromesos, com Heinrich Boll a Alemanya o Jean-Paul Sartre a França, no han estat mai gaire cotitzats a Amèrica. Amèrica no ha estat mai un país per a escriptors com ells, preocupats per qüestions socials. I els que se n'han preocupat, no són grans novel·listes. Fixeu-vos en Faulkner i en Hemingway. Aquest era totalment incapaç d'abordar les coses políticament, i a Faulkner, que devia ser conservador, tant se li'n donava, d'aquests problemes. ¿Que com és que no segreguem bons escriptors políticament actius? Només puc fer-hi suposicions. Potser en seria un dels motius que aquesta activitat no s'avé amb la d'escriure una bona novel·la, vet-ho aquí. Si estàs massa enrabiada per alguna cosa, ¿com vols fer-ne un llibre? No hi ha manera. Un bon llibre s'escriu amb ironia, no amb ràbia.

—*Podria ser que els novel·listes americans no estiguessin per abordar qüestions socialment interessants, però polèmiques, perquè saben que aquests llibres no aporten ni diners ni fama. Que s'haguessin tornat oportunistes...*

—Potser teniu raó. En tot cas, vosaltres la podeu llançar aquesta acusació, però, a mi, em resulta massa difícil de fer de jutge, en aquest cas. Jo mateix sóc part interessada, escriptor americà com ells, iestic al mig del poti-poti. L'única cosa que podria dir per experiència pròpia és que cada dia és més difícil d'assenyalar qui és l'enemic de debò.

—*Ara, les conseqüències d'aquesta dimissió semblen previsibles. D'ací a*

unes poques dècades els novel·listes seran insignificants: acceptats i aviciats, però sense gens d'influència.

—Amb trenta anys o quaranta més que passin, ja hi haurem arribat, en aquesta situació. En el futur escriureu novel·les com cal perquè en tindreu ganes de debò; ara, ¡res de fer-vos il·lusions de poder-ne viure! Sereu professor d'Universitat, o us haureu casat amb una dona amb possibles, o fareu el que sigui, per poder-vos permetre el luxe d'escriure. Ara, guanyar-vos la vida escrivint llibres, no.

—*En tals condicions, ¿què serà de la cultura americana?*

—Una repugnant cultura televisiva. De fet ja hi hem arribat, i el resultat està a la vista: si has de viure amb una cabra tot lo dia, i la cabra no parés d'esbiegar davant teu tot lo dia, i vinga, i vinga, tot el sant dia, ¿oi que acabaràs tornant-te tan beneït com la cabra i faràs igual que ella?

—*Amèrica, una nació de... bens?*

—Digueu bens, digueu cabres, tant és; qualsevol bèstia estúpida. Amèrica no té, ni de lluny, l'encant que tenia. La gent està ensopida.

—*Però si Normal Mailer, que durant anys i panys ha estat el símbol de l'intel·lectualisme, ara afirma públicament que la ideologia liberal té el mateix encant que "el mobiliari d'un motel", ¿què podem esperar sinó que altres intel·lectuals liberals comencin a pensar igual?*

—Ep! Voldria aclarir una cosa, i de seguida: Jo no he estat mai liberal: he estat esquerrà; sí, durant trenta anys he estat un conservador d'esquerres. I l'esperança no és pas dels liberals que la trec, sinó, per estrany que pugui semblar, d'una altra font: del final de la guerra freda. Perquè el final de la guerra freda introduirà problemes interessants en el capitalisme, que exigiran un replantejament a fons, perquè el capitalisme americà ha perdut un vell amic entranyable...

—... *l'imperi del mal?*

—Justa la fusta. La guerra contra l'imperi del mal ens ha mantingut units, una mica més que no permet la nostra tendència o inclinació natural; i ara que aquesta pressió exterior ha desaparegut, ens trobarem sols i començaran a sorgir discrepàncies cada cop més grosses. És ara que haurem de resoldre els problemes del capitalisme, perquè el capitalisme s'ha allunyat tant d'Adam Smith

com s'havia allunyat de Karl Marx el comunisme.

—¿Repassant la vostra vida, quines experiències traumàtiques us estimaríeu més de no repetir: aquell consum forassenyat d'alcohol que, com vau escriure vós mateix, us va crear la il·lusió de ser un geni, o el daltabaix de la vostra segona muller, que vau apunyalat i malferir?

—L'home que teniu al davant és un delinqüent, o si més no així és com la llei ho veu. L'episodi amb la meua muller ha projectat una ombra molt fosca sobre la seva vida i la dels meus fills. No pots apunyalat la dona sense pagar-ho d'incomptables maneres. Més cap ençà, l'afer amb Jack Abbott no es pot dir que m'alegrés ni mica, per dir-ho suaument. Bé, heu fet sortir l'alcohol. La beguda em va desballestar força la salut i em féu passar hores esgarrifoses, però, en això del beure, potser tornaria a actuar igual.

—¿I repetiríeu els sis matrimonis?

—Ni amb la segona dona, tant de mal que li vaig fer, no deixo d'estar en contacte. Tenim dues filles. ¿Per què hauria d'esborrar aquesta realitat? ¿Fui, home! Les meves dones han compartit fragments de la meua vida. Oblidar aquesta existència junts, provar d'eliminar-la, no fóra sinó esforçar-me per suprimir una part essencial de la meua vida. Deixem estar les coses com són; per a explicar la intensitat amb què he viscut les relacions amb cada una de les dones que he tingut em faria falta escriure un llibre.

—¿Us fa por, fer-vos vell?

—No. No es pot dir que hagi tingut sempre una vida esplèndida, però no puc queixar-me. Amb el pas dels anys, com més va més tendeixo a considerar que l'autocommiseració és el vici dels vicis; més m'estimaria un individu lleig, fastigós i mesquí que no pas ple d'autocompassió. Deu ser perquè no demano tant a la vida que en gaudeixo un xiquet més.

—¿Us afalaga que us tractin de "Hemingway jueu" o us molesta que us hi comparin?

—Ni l'una cosa ni l'altra. No em crec pas tan bon escriptor com Hemingway, però a aquestes altures de la meua vida ja no m'he de provar el que valc; ni a mi, ni a ningú. M'he fet famós i, amb això sol, sense fer res, vaig sortint, de tant en tant, als titulars dels diaris. Heus ací com funciona el *star-system*. Bon punt introduït en el món del que se'n diuen els grans personatges, cada detall de la teua vida és notícia per a algú o altre.

—No us reca de no haver fet l'Àfrica, com Hemingway, o de no haver freqüentat un entorn intel·lectualment esperonador, com hauria pogut ser un París amb James Joyce i Pablo Picasso, F. Scott Fitzgerald i, poca broma, la Marlene Dietrich?

—No. Amèrica sempre m'ha semblat tan complexa i tan fascinant que, si hagués anat a raure en alguna altra banda, hauria estat un desgraciat, perquè haurien passat coses a Amèrica i jo no les hauria sabudes. James Jones n'és un bon exemple. Com a escriptor, París no li féu cap bé. I això que tenia un talent immens, però jo diria que en volatilitat la major part pel sol fet de viure a París. Era americaníssim, més americà que cap dels escriptors que conec, de soca-rel, tot d'una peça. Ell, pla, era un autèntic americà, no pas com ho sóc jo. Jo vinc de l'Europa Oriental. Els meus pares arribaren a aquest país procedents de Lituània, i a més sóc jueu... no, no es pot comparar.

—El suïcidi de Hemingway, en 1961, el vau arribar a entendre?

—Heus ací una altra de les grans ombres de ma vida, el seu suïcidi. I una ombra ben fosca. A nosaltres, els escriptors, poc ens féu cap bé suïcidant-se. Ens va furtar alguna cosa, perquè creïem en Hemingway, en la seva vitalitat, la seva saviesa, la seva força. No el coneixia bé, Hemingway, jo. Temps i temps em vaig aferrar a la mentida que havia estat un accident.

—En la vostra última novel·la, *Harlot's Ghost*, un personatge diu: "Començo a pensar que el món és ple de genis, però només uns pocs sobreviuen". ¿Qui són aquests genis?

—Fidel Castro, Charles de Gaulle i Muhammad Ali, el campió del món. També ell és un geni, i no solament com a boxador.

—¿Ell? ¿Per què?

—Perquè és un personatge tan carismàtic, un heroi en un món que sempre m'ha fascinat, el de la boxa.

—Quan és que vau trepitjar el ring per última vegada?

—Deu fer uns vuit anys. Com que tenia un genoll malament, no podia anar a córrer. L'artritis em masegava. Ho trobo a faltar, això de la boxa; però, vejam si ens entenem, que no estic a la lluna. És únicament gràcies a la comprensió dels meus adversaris he pogut sortir del ring indemne, eh.

—¿I què hi trobeu que us fascini tant, en aquest esport?

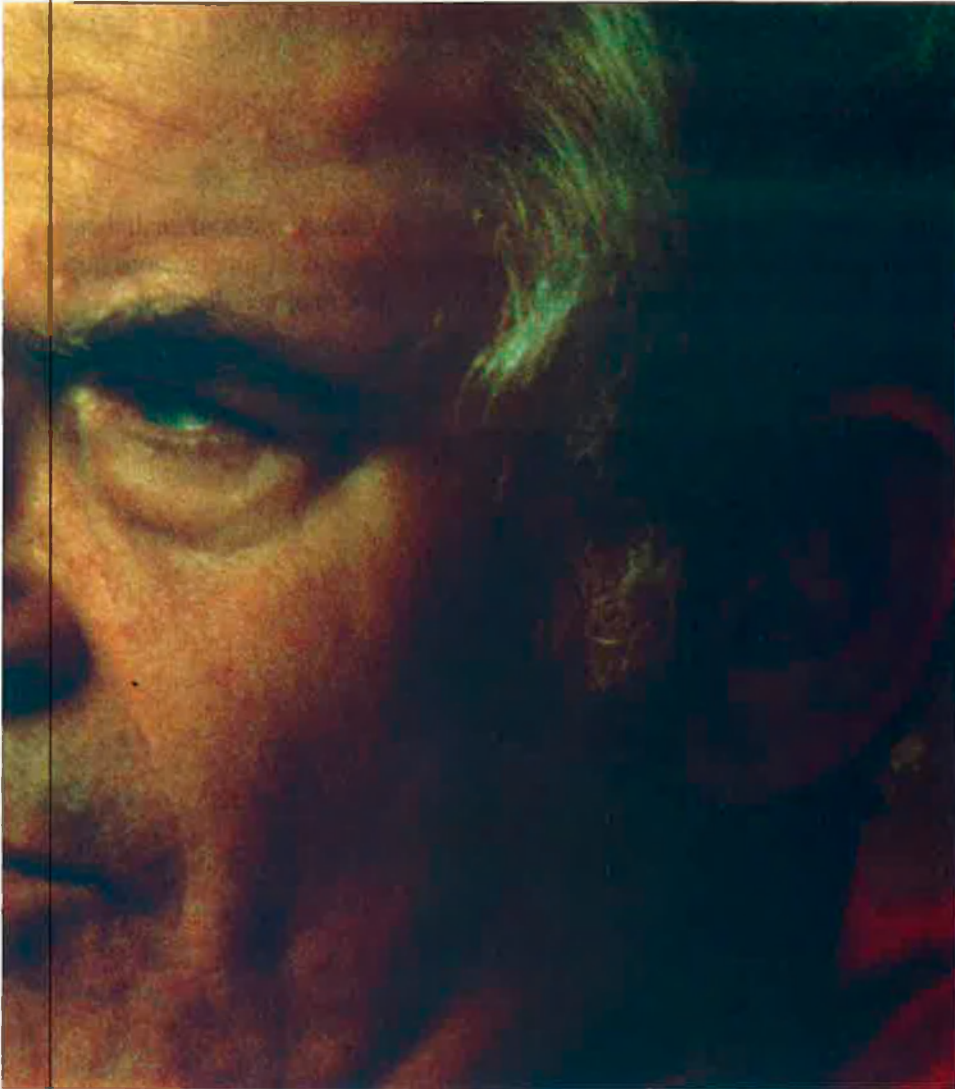
"No es pot dir que hagi tingut sempre una vida

—L'assalt dels guants em recorda una miqueta un atac d'artilleria o els perills de les corregudes de cotxes. Si en surts il·lès, experimentes aquella sensació d'alleujament, d'eufòria, no sé si m'explico.

—Picasso deu ser un dels vostres genis. Si no, ¿per què escriuiu sobre ell ara, al cap de 18 anys de la seva mort?

—I tant que ho és, un geni, no n'hi ha cap dubte. Resulta que fa trenta anys vaig voler escriure un llibre sobre ell, però les coses anaren per un altre camí. De totes maneres, el llibre no deixava de rondar-me pel cap. Picasso em tenia fascinat, d'alguna manera. Fins que, casualment, vaig trobar unes notes de fa trenta anys, vives com si fossin escrites d'ahir mateix. Vol dir que una part de la meua vida es mantenia constant.

—¿Us sentiu emparentat amb Picasso perquè fou un home d'esquerra, membre i tot del Partit Comunista Francès?

esplèndida, però no puc queixar-me".

SIPA-PRESS

—Doncs, poc va ser mai un comunista gaire de debò, si voleu saber-ho. Feia el paper. Li agradava forjar la seva llegenda; es pintava la seva pròpia llegenda, i la canviava igual com canviava els seus quadres.

—*¿Teniu bons amics escriptors? ¿Arthur Miller, per exemple?*

—No, l'Arthur Miller no. No ens tenim pas una gran simpatia, que diguéssim. I fins em penso que és pràcticament impossible. Les actrius mateix: no és pas gaire fàcil que dues beutats siguin grans amigues. A veure, la Marlene Dietrich i l'Elizabeth Taylor ¿se n'hi han fet gaire, d'amigues? ¿Pots comptar! Respecto homes com Bill Kennedy, Styron, Gore Vidal, Updike, Vonnegut, Bellow. Però els meus grans amics no són escriptors precisament.

—*Si més no mentalment, bé devíeu compartir una dona amb Miller: la Marilyn Monroe. ¿Vós vau escriure un*

llibre sobre la seva bellesa, i ell s'hi va casar.

—Compartir mentalment una dona, no és compartir-la ni poc ni gaire. Sobre això sí que no em faig pas il·lusions.

—*¿Que trobàveu de fascinant en la Marilyn? No sortia pas als titulars com a intel·lectual...*

—Tothom la considerava una rossa beneïtona. Però en realitat tenia un talent extraordinari, un sentit còmic exquisit, i era una bellesa espaterradora, però no una bellesa elegant. Era bellesa sexual; despenia una sexualitat senzilla i dolça, ¡i alhora tenia aquells aires tan subtils! En un mot, que em tenia fascinat.

—*“La primera responsabilitat d'una dona és d'estar prou de temps en aquest món per a trobar la parella que millor li escaigui i concebre fills per a millorar l'espècie”, escriguéreu a Prisoner of Sex. I, la veritat és que heu dut a la pràctica la vostra filosofia: nou fills*

amb sis dones. El que passa és que sempre més us ha quedat una imatge de masculista...

—Si et cases tantes vegades com jo, les probabilitats de tenir una colla de fills són molt altes. No hi té res a veure, la filosofia, aquí. I la citació que ara m'esgrimi, és treta de context; cosa de feministes que, sigui dit de passada, són molt pitjors que no els ultradretans i els comunistes a l'hora de traure les coses de context.

—*Detesteu les feministes, ¿veritat?*

—Per començar, les feministes no estan equipades per a entendre'm. Si no em llegeixen, ¿com poden jutjar el que penso? Em posen a l'Índex a les Universitats on ensenyen, perquè no volen que els estudiants em llegeixin.

—*I a sobre, encara n'esteu orgullós...*

—Home, tampoc no és un honor. Vull que em llegeixin.

—*Quan teníeu 25 anys els crítics van dir de la vostra obra, Els nus i els morts, que era la novel·la de guerra més gran del segle. ¿No ha estat una mena de cadena perpètua aquesta ascensió fulgurant, vist que, les vuit novel·les següents, sempre us les han comparades amb la primera, la gran?*

—Bé, llavors sí que ho devia ser, però ara ja no. Després d'un grapat d'anys, deu, quinze, fent d'escriptor, vaig comprendre que aquesta era la condició de la meua vida. Jo era Norman Mailer, el famós novel·lista. No tenia, doncs, cap necessitat de cercar-me una nova identitat. Era Norman Mailer i vaig aprendre a conviure-hi.

—*Una vegada vau revelar una de les ambicions de la vostra vida: escriure una novel·la que hagueren volgut llegir Dostoievski, Marx, Joyce, Freud, Stendhal, Tolstoi, Proust, Spengler i Hemingway, tots ells. ¿Quan el fareu realitat, aquest somni?*

—*Harlot's Ghost* n'és la primera meitat. Ja veurem com me'n surto, amb la segona part. Però, avui, la qüestió poc és si escriuré el gran llibre o no. La qüestió és saber qui interessarà. La qüestió no és Norman Mailer o qui sigui; el gran *quid* és avui evitar la desaparició de la literatura. Espero morir-me equivocadament, però em temo que la meua predicció serà certa: el futur es presenta magre per als escriptors.

—*Senyor Mailer, gràcies per l'entrevista.*

© Der Spiegel i New York Times
 Syndication Sales Corporation
 Traducció: J. C.